Το εκπαιδευτικό παιχνίδι στην Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) και σε αποκλίσεις αισθητηριακής επεξεργασίας.

Οικοσυστημικό, σχεσιακό εκπαιδευτικό παιχνίδι, κιναισθητική αφήγηση και παιχνίδι εδάφους.

Εισηγήτρια : Αικατερίνη Σκαρμούτσου

EMAIL: katrina.kat36@gmail.com

Το παιχνίδι είναι μία απροσποίητη έκφραση, διαισθητική, η οποία κινιτροδοτεί μια αρραγή ενότητα, που μπορεί να συνδυάζει ενέργεια, συναισθήματα και ιδέες ώστε το παιδί να αισθανθεί ευελιξία.

* Αναπτυξιακά, το παιχνίδι προκαλεί διευρυμένες ικανότητες επεξεργασίας και αισθητηριακές αποτυπώσεις στον εγκέφαλο.

* Για αυτόν τον λόγο αναλογίζεται ως αναγκαίο στους μετασχηματισμούς του εγκεφάλου και στην συνένωση διαφορετικών κλάδων ανάπτυξης.

* Κατά την διάρκεια ενός παιχνιδιού διαμορφώνονται διαδικασίες και διανοητικά σενάρια εργασίας και μάθησης.

Το οικοσυστημικό εκπαιδευτικό παιχνίδι

- Ενθαρρύνει κάτω από την ομπρέλα του την συμβίωση πολλών εκπαιδευτικών παιχνιδιών.
- Καλύπτει τις ανάγκες των παιδιών ώστε να μετακινηθούν και να γίνουν λειτουργικά.
- Λαμβάνει υπόψιν του, το αναπτυξιακό επίπεδο των παιδιών σε όλη την εκπαιδευτική συνομιλία.
- Η βασική κατεύθυνση του είναι η βιωματική εμπειρία.
- Έχει κατά νου την επιρροή και την δράση πολλών συστημάτων στα παιδιά.

- Επιλέγονται τρία εκπαιδευτικά παιχνίδια:
- 1) Ένα λίγο χαμηλότερο από το αναπτυξιακό επίπεδο του παιδιού.
- 2)Ένα παιχνίδι στο επίπεδο του παιδιού
- 3) Και ένα παιχνίδι πρόκληση για την κατάκτηση του επόμενου επιπέδου.

Το οικοσυστημικό εκπαιδευτικό παιχνίδι

Στο οικοσυστημικό εκπαιδευτικό παιχνίδι ενυπάρχει:

1) Η ορμή της επιβίωσης, αλλά σε σχέση με την ιεράρχηση των αναγκών του παδιού.(Πυραμίδα του Maslow 1970).

2) Η προσάρτηση και η στερέωση. Οι δύο αυτές ιδιότητες εμφανίζονται ως αιτιώδεις κινήσεις συνάφειας και συνοχής.

*Την σύνδεση ακολουθεί η διαδικασία εμβάπτισης στον εγκέφαλο, όπως το φιλμ, το σλάιντς ή το φωτογραφικό χαρτί, μετά την εμφάνιση, εμβαπτίζεται σε ειδικό υλικό το οποίο απομακρύνει ορισμένα στοιχεία από το εμφανισμένο υλικό (θετικό ή αρνητικό) ώστε να μην αποχρωματιστεί με την πάροδο του χρόνου.

Έτσι τα παιδιά ενθαρρύνονται :

- Να καλύψουν τις ανάγκες τους.
- Να δημιουργήσουν υγιείς σχέσεις προσκόλλησης.
- Να κατευθύνουν την ενέργεια που τους διατίθεται για την ανάπτυξή τους.

Το οικοσυστημικό εκπαιδευτικό παιχνίδι

- Αποσυνδέει την στερεοτυπική απόκριση από το ερέθισμα.
- Την αντικαθιστά με μια πιο υγιή, λειτουργική και προς το συμφέρον του παιδιού απάντηση.
- Διδάσκει λέξεις στο παιδί.
- Διδάσκει συναισθήματα.
- Ενισχύει τον οπτικό τρόπο εμπειρίας, εισδοχής και ερμηνείας της πραγματικότητας.

Το σχεσιακό εκπαιδευτικό παιχνίδι :

- Δίνει έμφαση στην σχέση ανάμεσα στο παιδί και στον εκπαιδευτή.
- Ενδιαφέρεται για το παρόν και το μέλλον του παιδιού και όχι για την ιστορική αναδρομή του.
- Συμβαίνει μέσα σε ένα διευρυμένο πλουραλιστικό περιβάλλον.
- Παραλαμβάνει το παιδί από το σημείο που το συναντά.
- Βοηθάει το παιδί να οροθετήσει τα ρευστά όριά του.

- Το σχεσιακό εκπαιδευτικό παιχνίδι είναι ένας προσανατολισμός και όχι μία τεχνική.
- Επιτρέπει στον εκπαιδευτή να ακολουθήσει οποιοδήποτε μοντέλο εκπαιδευτικού παιχνιδιού και να το αξιοποιήσει ως εργαλείο και ως διαλογική επιλογή.
- Ενισχύει ένα διαδραστικό περιβάλλον συνεργατικής διαλογικότητας.
- Ο σχηματισμός μάθησης μέσα από το παιχνίδι έχει δύναμη με και όχι εξουσία σε.
- Εστιάζει στις πολλαπλές πλοηγήσεις γλωσικής δομής και κατασκευής λόγου.
- Διαφοροποιεί τα όρια.
- Δημιουργεί την δυνατότητα μιας νέας χειραφετημένης ταυτότητας.

Το σχεσιακό εκπαιδευτικό παιχνίδι

- Ενθαρύνει την λογοτεχνική αισθητική.
- Την κοινωνική μάθηση.
- Τους επικοινωνιακούς κώδικες.
- Τις αυθεντικές ιδέες.
- Ενδυναμώνει την εσωτερική συνοχή του παιδιού.

Ενθαρρύνει μοτίβα που κατασκευάζουν την έννοια της ετερότητας.

Αυτορυθμίζει το παιδί.

Ενισχύει την γνωστική επεξεργασία.

Προκαλεί αισθητηριακούς διαλόγους.

Κιναισθητική αφήγηση

- Το παιδί αφηγείται την ιστορία του.
- Αυτό γίνεται μέσα από την κίνηση και τα οργανωμένα ψυχοκινητικά σχήματα.
- Το παιδί αξιοποιεί εργαλεία και σχηματίζει

συναισθηματικά σενάρια.

- Ταξιδεύει με την φαντασία του.
- Μουτζουρώνει χαρτιά.

- Ζωγραφίζει.
- Αποτυπώνει

ίχνη με χρώματα, πηλό ή

όμπλεγκ.

- Ένα κλίμα

εμπιστοσύνης, στοργής και ασ φάλειας από τον

εκπαιδευτή βοηθάει το παιδί να αφηγηθεί μέσα από την

δραστηριότητα του την ιστορία του.

- Με το ελεύθερο

παιχνίδι, σκηνοθετεί

το ταξίδι στον εσωτερικό

του εαυτό. Εκφράζει

και ερμηνεύει αυτά που

το απασχολούνε.

Φάσμα και αισθητηριακές αποκλίσεις

- Τα παιδιά που εμφανίζουν στοιχεία φάσματος και τα παιδιά που αντιστέκονται στην εισροή, την αποδοχή, την αναγνώριση και την καταγραφή ερεθισμάτων από τον εαυτό τους ή από το περιβάλλον παρουσιάζουν δυσκολία προσαρμογής και απολκλίσεις και στο παιχνίδι.

Φάσμα και αισθητηριακές αποκλίσεις

- Προσβάλεται :
- Ο κινητικός σχεδιασμός.
- Η λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία.
- Η αδρή και λεπτή κινητικότητα.
- Η μίμηση.
- Η μνήμη.
- Η κατανόηση των ερεθισμάτων.
- Η οργάνωση των απαντήσεων.
- Γενικότερα όλος ο ψυχοκινητικός μηχανισμός (Mastrangelo, 2009).

- Ωστόσο τα παιδιά με αναπτυξιακές διαταραχές έχουν την ικανότητα με βοήθεια να παίζουν και να αλληλοεπιδρούν, να δημιουργούν σχέσεις και να λειτουργούν πιο καλά μέσα από το παιχνίδι (Kasari 2010).

Φάσμα και αισθητηριακές αποκλίσεις-Floortime

- Οι θεωρίες πάνω στις οποίες βασίζεται το εκπαιδευτικό παιχνίδι εδάφους είναι :
- Οι θεωρίες των Piaget, Vygotsky, Erikson και Kohlberg.

Floortime

- Το Floortime είναι ένα εκπαδευτικό αναπτυξιακό πρόγραμμα.

Floortime

- Αλλάζει τα σχηματικά πρότυπα του παιδιού.
- Αναπροσαρμόζει τα νευρωνικά δικτυακά κυκλώματα του εγκεφάλου.
- Αναπλάθει την ικανότητα επεξεργασίας και απάντησης του παιδιού.
- Βελτιώνει την λειτουργικότητα της απάντησης του παιδιού.
- Το συναίσθημα και η νοητική ικανότητα του παιδιού μετακινούνται σε πεδία αλληλεπίδρασης τα οποία ευνοούν την πλαστικότητα του εγκεφάλου
- Η προσαρμογή του εγκεφάλου διευκολύνεται.
- (Greenspan, 2010).

Floortime

- Ο εκπαιδευτής ακολουθεί το αναπτυξιακό επίπεδο του παιδιού.
- Το Floortime :
- ακολουθεί την απόφαση του παιδιού.
- Εισέρχεται στην ευαίσθητη περιοχή του κόσμου του παιδιού.
- Σχηματίζει προκλήσεις για το παιδί.
- Συνδέει τον κόσμο του παιδιού με τον κοινό κόσμο.
- Ανασύρει εκεί το παιδί που μπορεί να απολαμβάνει σχέσεις διάδρασης, επικοινωνίας και ανταλλαγής.
- Κατανοεί τις επιθυμίες του παιδιού και το επιβεβαιώνει.

Το παιχνίδι εδάφους αποδίδει ακόμα και σε παιδιά με σοβαρές αναπτυξιακές και αισθητηριακές διαταραχές, ή ακόμα και σε σοβαρές περιπτώσεις νοητικής στέρησης.

Floortime

- Για να εφαρμόσουμε το εκαπιδευτικό παιχνίδι εδάφους θα πρέπει να εξασφαλίσουμε ότι το παιδί μπορεί να παραμείνει ρυθμισμένο και εστιασμένο σε μια δραστηριότητα (hess, 2012).

Φάσμα και αισθητηριακές αποκλίσεις

- Τα παιδιά που ενδιαφέρονται να ζουν στο φάσμα ή αυτά που παρουσιάζουν άλλες ψυχοκινητικές αποκλίσεις επικοινωνούν μέσα από μια προβληματική γραμμή τηλεφώνου.

- Πολλά μηνύματα μας δεν καταφέρνουν να προσεγγίσουν τον τελικό τους προορισμό.
- Αλλά και πολλά μηνύματα που επιθυμεί να μας μεταφέρει το παιδί χάνονται στην διαδρομή.

Φάσμα και αισθητηριακές αποκλίσεις

- Την προβληματική επικοινωνιακή σύνδεση είναι αναγκαίο βαθειά να την κατανοήσουμε.
- Με τα παιδιά συνεργαζόμαστε δεν τα σκηνοθετούμε.
- Επικοινωνούμε φροντίδα και στοργή στο παιδί.
- Αποφεύγουμε την παρεμβατικότητα και την ελεγκιτκότητα.
- Ο θυμός του εκπαιδευτή είναι ο χειρότερος σύμβουλος για το παιχνίδι και την φροντίδα του παιδιού γενικότερα.
- Στο παιδί δοκιμάζουμε πάντα αυτό μόνο που ανέχεται.
- Τα παιδιά επικοινωνούν μαζί μας με λεκτικά ή μη λεκτικά μηνύματα.
- Η επιθυμία τους μας μεταφέρεται με την πιο λεπτή απόχρωση της αίσθησης.
- Ωφείλουμε ως εκπαιδευτές να εναρμονιστούμε με τα ίχνη των αισθήσεων τους και τις ιδέες τους και να τα μετακινήσουμε σε ένα λιγότερο μοναχικό κόσμο όπου θα μπορούν να αλληλοεπιδρούν , να δημιουργούν και να συνομιλούν.

Διευκολύνουμε έτσι ώστε να αναπτυχθεί μια νέα προοπτική στην ζωή των παιδιών.

Βιβλιογραφία

- Child's Play: Rediscovering the Joy of Play in Our Families and Communities. Random House of Canada, 21 Μαΐ 2010.
- **Outdoor Play: Teaching Strategies with Young Children.** Jane Perry 2001
- **Play = Learning** Dorothy Singer, Roberta Michnick Golinkoff, Kathy Hirsh-Pasek 2006.
- **Freedom to Play: We Made Our Own Fun.** Norah L. Lewis 2002